

Таъкидланмаган суннатлар | Ҳадис дарслари (346-дарс)

19:00 / 17.09.2025 1284

???? ?????? ?????? ????? ????????????? ?????? ??????

????????? ?????? ????????????????? ?????????? ?????????? ?????????????

????????????? ??????: ?????????? ?????????? ?????????????????? ??????????

????????????????? ?????????? ?????????? ??? ?????????????????????? ??????????

??????. ?????????? ?????????????????? ?????????? ??????????????????????.

Абдуллоҳ ибн Муғаффал розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Икки азоннинг орасида намоз бор», деб икки марта айтдилар.

Сўнгра учинчисида:

«Ким хоҳласа», дедилар».

Бешовларидан фақат Термизий ривоят қилмаган.

Шарҳ: Ушбу ҳадисдаги икки азон – фарз намозга айтиладиган азон ва иқоматдир. Иккисини қўшиб, икки азон деб аташ урф бўлган. Бундан ҳар бир азондан кейин ва иқоматдан олдин икки рақъат қўшимча намоз ўқиб олиш яхшилиги келиб чиқади.

Аммо ўша амрдан кейин «ким хоҳласа», деб Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам томонларидан истисно қилиниши бу ишни таъкид қилинмаган суннат намоз ҳолига айлантиргандир.

???? ?????? ?????? ?????????????? ?????? ??????

????????? ?????? ?????????????? ?????????? ?????? ???????????

????????????? ??????: ?????????? ?????????? ??????????

????????????????? ?????? ??? ?????????????????? ?????????? ??????

????????????????? ?????? ?????????????????? ?????????????? ??????????.

????????? ?????????????????? ?????????? ??????????.

Абдуллоҳ ал-Музаний розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Шом намозидан олдин намоз ўқинглар», деб айтдилар. Учинчи мартада одамлар уни суннат қилиб олишларини ёқтирмай, «Ким хоҳласа», дедилар».

Бухорий ва Абу Довуд ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ҳадиси шарифнинг ровийси Абдуллоҳ ал-Музаний розияллоҳу анхунинг тўлиқ исмлари Абдуллоҳ ибн Муғаффал ал-Музаний бўлиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан бир нечта ҳадислар ривоят қилганлар.

Бу кишидан Абдуллоҳ ибн Бурайда, Абу Муаммар, Абдулворис, Ҳусайнул Муаллимлар ривоят қилдилар. Бу зот ривоят қилган ҳадисларни уч «Саҳиҳ» соҳиблари ўз китобларига киритганлар.

Абу Довуд қилган бошқа бир ривоятда:

«Шомдан олдин икки рақъат намоз ўқинглар», дейилган.

Бу юқоридаги ривоятни ўзига хос тарзда шарҳ қилади. Ушбу ҳадиснинг ҳукми ҳам худди олдинги ҳадис ҳукмига ўхшаб, таъкидланмаган суннатга айланиб қолгандир.

Ҳақиқатдан ҳам, Ҳанбалий мазҳаби ушбу ҳадисни суннат қилиб олган десак, муболаға қилмаган бўламиз. Уларнинг бугунги кундаги вакиллари доимий равишда Шомдан олдин икки рақъат намоз ўқийдилар. Шунинг учун Ҳарами шарифга борган кишилар бу ҳолни кўриб, ҳайрон бўлишлари керак эмас. Шофеъий мазҳабида бу намозни ўқиш ҳақида сўз борса ҳам, уларнинг ўқишлари кўп кузатилмайди.

Моликий мазҳаби эса «Вақт қисқалиги учун бу намозни ўқиш макруҳ», деганлар. Афтидан, уларга ушбу ҳадис саҳиҳ равишда етиб бормаган бўлса керак.

???? ?????? ?????????? ??????? ?????? ?????????? ????

????????????? ??????? ?????? ?????????? ?????????????? ??????:

???? ?????????? ?????? ?????????????? ?????????????? ???????

????????????? ?????????????? ?????????????? ?????????????? ??????

????? ??????????. ????????? ????????????? ???????????.

Умму Ҳабиба розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким Пешиндан олдинги тўрт рақъатни ва ундан кейинги тўрт рақъатни муҳофаза қилса, Аллоҳ унга дўзах ўтини ҳаром қилади», дедилар».

«Сунан» эгалари ривоят қилганлар.

Шарҳ: Пешиндан кейин икки рақъат суннат намози ўқиш таъкидланган қўшимча намозлар ичида ўтган эди. Энди таъкидланмаган қўшимча намозлар ичида унинг ўрнида тўрт рақъат зикр қилинмоқда.

????? ?????? ???????? ?????? ?????? ?????????? ??????

????????????? ???????? ???????? ????????????? ?????????????? ???????:

????????? ???????? ?????????? ?????????? ?????????? ??????????????

?????????????. ?????????? ???????? ??????????

?????????????????????????

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Асрдан олдин тўрт рақъат намоз ўқиган одамни Аллоҳ раҳм қилсин», дедилар».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг гапириш оҳангларининг ўзи бу намознинг таъкидланмаган, қўшимча намоз эканлигини кўрсатиб турибди. Ким рағбат қилиб, Асрдан олдинги тўрт рақъат суннатни Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг тавсиялари деб ният қилиб ўқиса, савоб олади, Аллоҳ таоло унга раҳм қилади.

???? ????? ????????????? ?????? ?????? ?????????? ?????
???????????????? ??????? ?????? ????????????? ?????????????? ??????:
???? ??????? ?????????? ????????????????? ?????? ??????????????
????? ?????????????????? ?????????? ?????????????????? ??????????
????????????? ?????? ?????????????????? ?????????????? ??????????????
?????????. ?????? ??????????????: ?????? ?????????? ??????????
????????????????? ?????????????? ?????????????? ??????? ??????? ??????
????????????? ??? ??????????????????. ??????????????????
?????????????????????????.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким Шомдан кейин олти рақъат намоз ўқиб, уларнинг орасида ёмон гап гапирмаган бўлса, бу унинг учун ўн икки йиллик ибодатга тенг бўлади», дедилар».

Бошқа бир ривоятда:

«Ким Шомдан кейин йигирма ракъат намоз ўқиса, Аллоҳ унинг учун жаннатда бир уй бино қилур», дейилган.

Икки ҳадисни Термизий ривоят қилган.

Шарҳ: Ушбу намоз ҳақида бошқа ҳадислар ҳам келган. Уларда Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўзлари ва саҳобаи киромлар бу намозни ўқиганликлари ҳақида сўз боради.

Ушбу намоз «ғафлат» номи билан машҳур бўлган намоздир. Чунки кўпчилик бу намозни ўқимай, ғафлатда қолади. Ушбу ғафлат намози ҳам таъкидланмаган қўшимча намозлардан ҳисобланади. Ким суннатга амални ният қилиб, уни ихлос билан ўқиса, иншааллоҳ, қилинган ваъдаларга эришади.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 5-жузи

Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2024 йил 23 январдаги 03-07/362-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.